

STATENS INTRESSEBOLAG OCH STATEN SOM MINORITETSÄGARE

Revisionen gällde den till statsekonomin hörande bolagsförmögenheten och skötseln av den till den del statens ägarandel är 50 % eller mindre, dvs. staten är minoritetsägare. Med staten avses här både statsrådet som helhet och de enskilda ministerierna och de inrättningar och ämbetsverk som är underställda dem. Däremot har till statens bolagsförmögenhet inte räknats de aktieinnehav som ägs av Folkpensionsanstalten, Finlands Bank, de statliga affärsverken samt de statliga fonderna utanför budgeten.

Vid revisionen kartlades statens minoritetsägande och granskades bolagens klassificering, företagsförmögenhetens värde och avkastning samt stagens ägarpolitik och ägarstrategi vid minoritetsägande.

Statens intressebolag och övriga minoritetsandelar utgör en väsentlig del av nationalförmögenheten. Värdet av statens minoritetsandelar i börsbolag var i slutet av december 2005 ca 8,6 miljarder euro. Det sammanräknade bokföringsvärdet av övriga minoritetsandelar var i slutet av år 2004 ca 160 miljoner euro.

I den nuvarande lagen om statsbolag har intressebolag inte definierats. Revisionsverket rekommenderar att till lagen om statsbolag eller åtminstone i statsrådets principbeslut om statens ägarpolitik borde fogas en definition på statligt intressebolag sålunda, att aktieinnehavet alltid skulle klassificeras som ett betydande minoritetsägande dvs. som ett statligt intressebolag, ifall staten äger minst 10 procent av det röstetal som alla aktier ger upphov till.

Revisionen visade, att i och med att ledningsgruppen för ägarstyrningen har inlett sin verksamhet har omsorgen om bolagsägandet blivit fastare och har förenhetligt bl.a. uppföljningen och utvärderingen av bolagens ekonomi samt förfarandena i ägarstyrningen. Däremot finns det ännu rum för förbättringar i uppställandet av de ägarstrategiska och övriga målsättningar som staten-ägaren upp-

ställer för sina aktieinnehav och i rapporteringen av hur målsättningarna har uppnåtts, samt i analyseringen och rapporteringen av eventuella avvikelser.

Revisionsverket anser att eftersom staten inte eftersträvar snabbvinster med sina börsinnehav och inte aktivt bedriver handel med innehåll i sin aktieportfölj, spelar en långsiktig ägarstyrning som främjar företagets framgång en viktig roll för att öka värdet av statens bolagsförmögenhet och säkra en god dividendavkastning. När innehåll i statens aktieportfölj inte fritt kan bytas, dvs. ”dåliga” aktier säljas och ”goda” aktier köpas i stället, har skötseln av den existerande bolagsförmögenheten en central ställning. Vad som nämnts som primär målsättning för statens ägarpolitik och ägarstyrning, att utveckla bolagen och stöda en långsiktig tillväxt av ägarvärdet, lämpar sig därigenom väl som rättesnöre för statens aktieäggande.

På basis av revisionen rekommenderar revisionsverket dessutom, att förteckningen över statens intressebolag årligen borde uppdateras t.ex. med en genomgång av den ”redogörelse för de aktier och andelar av olika slag samt andra värdepapper som kan jämföras med aktier som är i ämbetsverkets eller inrättningens besittning” som skall uppges i bilaga åtta till balansräkningen i de statliga räkenskapsverkens affärsbokföring. På så sätt tryggas att alla statliga intressebolag säkert är kända också hos ägarstyrningsenheten också i de fall där ägarstyrningen är en uppgift för ett enskilt ämbetsverk.